

Warszawa, dnia

GŁÓWNY INSPEKTOR SANITARNY

Andrzej Wojtyła

GIS- HŻ- 4280-GMO-59-EK/KT/06

**Pan
Jarosław Kaczyński**

Prezes Rady Ministrów

W związku z pismem Międzynarodowej Koalicji dla Ochrony Polskiej Wsi z dnia 10 listopada 2006 r. w sprawie genetycznie zmodyfikowanego ryżu LL RICE 601, przesłanym do Pana Premiera oraz do Ministra Zdrowia – Pana Prof. dr hab. med. Zbigniewa Religi uprzejmie przedstawiam obszernie wyjaśnienia do ww. sprawy.

W dniu 18 sierpnia br. Komisja Europejska została poinformowana przez kompetentne władze Stanów Zjednoczonych o wykryciu przez firmę Bayer CropScience śladowych ilości genetycznie zmodyfikowanego ryżu LL RICE 601 w próbkach konwencjonalnego ryżu długoziarnistego, pobranego do badań rynku w Stanach Zjednoczonych. Ryż LL RICE 601 nie był autoryzowany w USA. Natomiast w UE żadna z odmian genetycznie zmodyfikowanego ryżu, w tym ryżu LL RICE 601, nie jest dopuszczona do obrotu zgodnie z wymaganiami prawnymi Unii Europejskiej. Zatem jego obecność na rynku europejskim jest nielegalna.

W związku z powyższym oraz podejrzeniem przedostania się ryżu LL RICE 601 również do łańcucha żywnościowego w Unii Europejskiej, Komisja Europejska w porozumieniu z państwami członkowskimi UE przyjęła Decyzję w sprawie tzw. nadzwyczajnych środków w odniesieniu do ryżu LL RICE 601. Do 6 listopada zostały przyjęte 3 decyzje w tej sprawie. Pierwsza z nich została już uchylona i w chwili obecnej obowiązuje decyzja nr 2006/601 z 5 września br. oraz decyzja nr 2006/ 754 z 6 listopada br. zmieniająca decyzję 2006/601.

W dniach 21 i 22 września br. w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszy (RASFF) zostały przesłane przez Wielką Brytanię i Włochy powiadomienia dotyczące dystrybucji do Polski ryżu zanieczyszczonego ryżem LL RICE 601. Odbiorcami tego ryżu była sieć sklepów Tesco i Unilever.

Sklepy Tesco jeszcze przed przekazaniem powiadomienia z Wielkiej Brytanii wycofały zakwestionowane produkty nie tylko z rynku angielskiego ale w całej Europie, w tym z rynku polskiego. Tak samo postąpił Unilever. Od tego czasu nie wpłynęło więcej powiadomień z Komisji Europejskiej w ramach systemu RASFF, które dotyczyłyby Polski.

Główny Inspektor Sanitarny zgodnie z wymaganiami ww. decyzji Komisji Europejskiej nr 2006/601 podjął działania, polecając podległym organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawdzenie czy na rynek w Polsce został wprowadzony ryż zanieczyszczony ryżem LL RICE 601.

Główny Inspektor Sanitarny zobowiązał Państwowych Wojewódzkich Inspektorów Sanitarnych do pobrania i zbadania wstępnie 50 próbek produktów objętych decyzją Komisji potencjalnie zawierających ryż LL RICE 601, z całego kraju z różnej wielkości sklepów.

W jednym z województw inspektorzy powiatowi nie znaleźli w obrocie produktów określonych w Decyzji 2006/601/WE, dlatego też do zbadania do laboratorium badania żywności genetycznie zmodyfikowanej w Państwowej Inspekcji Sanitarnej dostarczono 48 próbek.

W związku z faktem, że wykonanie badań laboratoryjnych pod kątem obecności materiału genetycznie zmodyfikowanego trwa dla serii badań około 5-7 dni, w przypadku wyników negatywnych, lub dłużej w sytuacji, gdy wyniki są pozytywne. Przebadanie 48 próbek zajęło w efekcie ok. 26 dni.

W dniu 6 listopada br. laboratorium GMO przesłało wyniki badań. W zbadanych 48 próbkach produktów, w trzech stwierdzono obecność materiału genetycznie zmodyfikowanego.

Po otrzymaniu wyników badań organy PIS podjęły działania polegające na zobowiązaniu przedsiębiorcy do wycofania zakwestionowanych produktów z rynku. Produkty zostały zwrócone do przedsiębiorcy z Francji, który uczestniczył w łańcuchu dystrybucji. Producentem zakwestionowanego ryżu jest Producers Rice Mill inc., amerykańska spółka producentów ryżu.

W ramach wspólnotowej sieci wczesnego ostrzegania o żywności i paszach (RASFF) Główny Inspektor Sanitarny, poinformował również Komisję Europejską o obecności ryżu LL RICE 601 na rynku w Polsce oraz o działaniach jakie w tej sprawie zostały podjęte.

Pierwsze powiadomienie do Komisji Europejskiej zostało przesłane przez GIS w dniu 9 listopada br., drugie w dniu 14 listopada br.

Jednocześnie w ww. dniach zaczęły wpływać do Głównego Inspektoratu Sanitarnego zapytania odnośnie wyników badań od organizacji pozarządowych, m. in. od Międzynarodowej Koalicji dla Ochrony Polskiej Wsi (International Coalition to Protect the Polish Countryside - ICPPC).

Główny Inspektor Sanitarny w odpowiedzi na ww. zapytanie przekazał w piśmie z dnia 10 listopada br., znak: GIS-HŻ-4280-GMO-57-2-EK/06 do ICPPC wyniki przeprowadzonych badań oraz dodatkowo poinformował o zaktualizowanej sytuacji w sprawie ryżu LL RICE 601 na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Sanitarnego, udostępniając te informacje do wiadomości publicznej, w tym podając ww. wyniki badań.

W dniu 10 listopada br. ICPPC wystosowała kolejne pismo w sprawie genetycznie zmodyfikowanego ryżu LL RICE 601, tym razem do Pana Premiera i Ministra Zdrowia.

Pragnę zaznaczyć, że działania podjęte przez Głównego Inspektora Sanitarnego nie były reakcją na pisma ww. organizacji, lecz znacznie wcześniejszego wypełniania obowiązków objętych decyzją Komisji Europejskiej. Ze strony Głównego Inspektora Sanitarnego nie było w tej kwestii zaniedbań. Każdorazowo informowałem organy PIS o decyzjach Komisji oraz zobowiązywałem do podejmowania kolejnych działań mających na celu spełnienie wymagań zawartych w ww. decyzjach.

Decyzja nr 2006/754 z dnia 6 listopada br. wprowadziła nowy obowiązek na państwa członkowskie tzw. podwójnej kontroli, tj. oprócz sprawdzania czy produktom, które mają być wprowadzone po raz pierwszy do obrotu w UE, towarzyszy oryginalne sprawozdanie z badań analitycznych, stwierdzające, że dany produkt nie zawiera ryżu LL RICE 601, organy urzędowej kontroli żywności muszą dodatkowo pobrać i zbadać w ciągu 15 dni roboczych próbki tych produktów w kierunku GMO.

Podkreślam, że produkty określone w decyzji 2006/754, aby mogły wejść do obrotu w UE muszą być zbadane dwukrotnie. Pierwszy raz na zlecenie przedsiębiorcy, drugi raz w ramach urzędowej kontroli przy wprowadzeniu na teren UE. Dzięki temu podwójnemu sprawdzaniu ryzyko wprowadzenia na rynek UE genetycznie zmodyfikowanego ryżu LL RICE 601 będzie znikome, lub wręcz niemożliwe.

Od czasu pierwszej decyzji Komisji z dnia 25 sierpnia br. na teren Unii Europejskiej przez zewnętrzne dla UE granice Polski, nie były wprowadzane produkty, odnośnie do których stosowane są wyjątkowe kontrole, o których mowa w decyzjach KE. Zatem produkty, które

znalazły się na rynku krajowym „weszły” na rynek europejski z krajów trzecich poprzez inne kraje członkowskie.

Jednocześnie pragnę zaznaczyć, że nie ma żadnych dowodów naukowych jednoznacznie stwierdzających szkodliwość ryżu LL RICE 601 dla zdrowia i życia człowieka. Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności, będący niezależną jednostką opiniodawczą w zakresie bezpieczeństwa żywności, skupiający najwyższej klasy uczonych, przedstawił stanowisko, że spożywanie długoziarnistego ryżu zawierające śladowe ilości ryżu LL RICE 601 nie stanowi groźnego problemu bezpieczeństwa dla zdrowia ludzi i zwierząt.

Podobnie wypowiadają się polscy eksperci, m.in. Pan dr n. med. Lucjan Szponar - Z-ca Dyrektora ds. Bezpieczeństwa Żywności w Instytucie Żywności i Żywienia.

Stanowisko to nie zmienia faktu, że żywność genetycznie zmodyfikowana tylko wtedy może znajdować się w obrocie, jeśli została do niego wprowadzona zgodnie z procedurą określoną z rozporządzeniu nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z 22 września 2003 r. w sprawie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy, a zatem legalnie.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z moim poleceniem nadal sprawdzają rynek i będą wykonywały badania laboratoryjne w tym zakresie.

Do wiadomości:

- Sir Julian Rose – prezes ICPPC